

Isparta Yöresinde Doğal Yayılış Gösteren Bazı Bitki Türlerinin Kesme ve Kuru Çiçekçilikte Kullanım Olanakları

Güliz TÜRKMEÑOĞLU*, Hüseyin FAKİR

Süleyman Demirel Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 32260, Isparta

(Alınış / Received: 31.12.2015, Kabul / Accepted: 24.02.2016, Online Yayınlanma / Published Online: 15.04.2016)

Anahtar Kelimeler

Kesme ve kuru çiçekçilik
Doğal bitki türleri
Isparta

Özet: Bu çalışmada Isparta yöresinde yayılış gösteren bazı doğal bitki taksonlarının kesme ve kuru çiçekçilikte kullanım olanakları araştırılmıştır. 2014-2015 yılları arasında gerçekleştirilen arazi çalışmalarında *Acantholimon acerosum* subsp. *acerosum* var. *acerosum*, *Origanum sipyleum*, *Hypericum perforatum*, *Fibigia clypeata* subsp. *clypeata* var. *eriocarpa*, *Minuartia gracilis*, *Dianthus calocephalus*, *Alyssum murale* subsp. *murale* var. *murale*, *Dactylis glomerata* subsp. *hispanica*, *Alopecurus myosuroides* subsp. *myosuroides*, *Iris pseudacorus* bitki taksonları toplanmıştır. *O. sipyleum* ve *M. gracilis* ülkemiz için endemik türlerdir ve IUCN Red Data Book tehlike kategorilerine göre az tehdit altında, en az endişe verici (LR(Ic)) ve zarar görebilir (VU) grubuna girmektedir. Toplanan bitki taksonlarının morfolojik özelliklerden bitki boyu, çiçek sayısı, çiçeklenme ve yapraklanma başlangıcı ölçümleri yapılmıştır. Yapılan ölçümlerde bitki boyu en uzun olan takson 163 cm ile *Iris pseudacorus*, en kısa olan takson 10 cm ile *Minuartia gracilis*'tir. Çiçek sayısı en fazla olan takson 54 adet ile *Alopecurus myosuroides* subsp. *myosuroides*, en az olan takson ise 1 adet ile *Dactylis glomerata* subsp. *hispanica*'dır. Tespit edilen bu türlerin çiçek renkleri turuncu ve sarı ağırlıklıdır. Çiçeklenme süresi genellikle Nisan-Ağustos ayları arasındadır.

Usage Possibilities of Some Native Plant Species of Isparta Province in Cut and Dried Floriculture

Keywords

Cut and dried floriculture
Native plant specie,
Isparta

Abstract: In this study, using facilities of some natural plant species which are distributed in Isparta region, in cut and dried flowering were determined. During the field studies which conducted in 2014 and 2015, *Acantholimon acerosum* subsp. *acerosum* var. *acerosum*, *Origanum sipyleum*, *Hypericum perforatum*, *Fibigia clypeata* subsp. *clypeata* var. *eriocarpa*, *Minuartia gracilis*, *Dianthus calocephalus*, *Alyssum murale* subsp. *murale* var. *murale*, *Dactylis glomerata* subsp. *hispanica*, *Alopecurus myosuroides* subsp. *myosuroides*, *Iris pseudacorus* as plant taxa were collected. *O. sipyleum* and *M. gracilis* are endemic species for our country. According to the IUCN Red Data Book of Turkish Plants, threat categories of these species are in low risk (LR (Ic)) and vulnerable (VU). The measurement relating morphologic characteristics like plant length, flower number, flowering and foliation starting were done. As a result of measurements, the highest was found as *Iris pseudacorus* with 163 cm. The shortest plant height was found 10 cm with *Minuartia gracilis*. Highest and lowest flower number were found respectively *Alopecurus myosuroides* subsp. *myosuroides* as 54 and *Dactylis glomerata* subsp. *hispanica* as 1. The colors of the flowers of the species identified consist of orange and yellow. Flowering starting is generally April-August months.

1. Giriş

Kesme ve kuru çiçek yetiştiriciliği, üretim kapasitesi ve üretim değeri açısından süs bitkileri sektörünün

en geniş paya sahip olan alt dalıdır. Kesme çiçekler bu amaçla yetiştirilen bitkilerin çiçek veya goncalarının taze, kurutulmuş, boyanmış, ağartılmış, dolgu maddeleriyle desteklenmiş veya başka bir biçimde

kullanıma sunulmuş durumlarını ifade etmektedir. Kesme çiçek, genel olarak insanların manevi değer ifade eden günlerinde tükettikleri bir ürün olmakla beraber, kentsel alanlarda çevre düzenleme faaliyetlerinde de kullanılmaktadır. Şehir dekorasyonunda kullanılan bu ürünler, kent insanını beton yapılaşmanın etkilerinden uzak tutarak şehir ortamında doğayla bütünleşme imkânı sağlamaktadır.

Kesme çiçek yetiştiriciliğinin dünyadaki tarihsel gelişimi 20. yüzyılın başından itibaren başlamış ve özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede önemli bir ticari faaliyet alanı haline gelmiştir [1]. Kesme çiçek yetiştiriciliği ve uluslararası ticareti günümüz dünyasında giderek önem kazanmaktadır. Dünya kesme çiçek ticaretinin ulaştığı rakam 12,3 milyar €'dur. Son yıllarda kesme çiçek üretiminde ekolojik koşullar ve ucuz işgücü gibi avantajlara sahip olan Kolombiya, Ekvator ve Kenya gibi ülkeler dünyanın en önemli kesme çiçek üreticisi ve ihracatçısı ülkeleri konumuna gelmiştir. Kesme çiçek üretimi yapan geleneksel merkezlerde ise üretim alanları aynı kalmakla veya azalmakla birlikte, verimlilik artışına gidilmeye başlanmıştır. Dünya üzerinde 50'den fazla ülkede kesme çiçek üretimi yapıldığı bilinmektedir. Üretim yapılan önemli bölgeler, alan büyüklüklerine göre Asya, Avrupa, Orta ve Güney Amerika, Kuzey Amerika, Afrika ve Orta Doğu'dur. Asya ülkeleri içinde önemli üretici ülkeler Çin, Hindistan, Japonya, Tayland, İsrail ve Malezya'dır. Avrupa Birliği ülkeleri arasında en önemli üretici ülkeler Hollanda, İtalya, Almanya, Birleşik Krallık ve İspanya'dır. Batı Avrupa Bölgesi, dünya üzerinde hektar başına verimliliğin en fazla olduğu bölgedir [2].

Ülkemizde süs bitkileri sektöründe son yıllarda hızlı bir gelişme yaşanmakta ve buna bağlı olarak sektörün ekonomik değeri de giderek artmaktadır. Süs bitkileri sektörü içinde üretim miktarı ve değeri olarak en büyük paya sahip olan grup kesme çiçekleridir. Kesme çiçekçilik, ülkemizde yeni ve hızla gelişen, ihracat potansiyeli sürekli artan bir sektör olarak cazip bir yatırım alanıdır. Kesme çiçekçilik üretim alanları, ülkemizde iklimin elverişli olduğu kıyı kesimlerinde yoğunlaşmıştır. Marmara Bölgesi'nde Yalova, Ege Bölgesi'nde İzmir, Akdeniz Bölgesinde Antalya ve Isparta kesme çiçekçiliğin merkezi konumundadır.

İklim özellikleri açısından kesme çiçek yetiştiriciliği için önemli avantajlara sahip olan ülkemizde ise ticari amaçlı kesme çiçek üretimi 1940'lı yıllarda İstanbul ve çevresinde başlamış daha sonra Yalova önemli bir üretim merkezi konumuna gelmiştir. 1975'li yıllarda Ege Bölgesinde özellikle İzmir'de ihracata yönelik başlayan kesme çiçek üretimi, 1985 yılından itibaren Antalya'da başlamıştır. Günümüzde Antalya hem iç pazara hem de ihracata yönelik üretimiyle, Türkiye'nin en önemli kesme çiçek üretim ve ihracat

merkezi konumuna gelmiştir. Ülkemizde İzmir ve Antalya'nın yanında Adana, Mersin, Bursa, Isparta, Muğla, Aydın, Kocaeli, Sakarya ve Hatay illerinde de kesme çiçek üretimi yapılmaktadır [1].

Başlangıçtan yakın zamana kadar tek ürün (%91 ile karanfil) ve tek pazar (İngiltere) üzerine kurulmuş üretim ve pazarlama stratejileri sonucu, Türkiye kesme çiçekçilik sektörü zaman zaman ciddi sorunlar içine girmiştir. Şimdiye kadar bu sorun karşısında her platformda öne sürülen "ürün çeşitlendirme" önerisi, hala önemle geçerliliğini korumaktadır. Ürün çeşitlendirme için kullanılacak farklı alternatifler mevcuttur. Bu amaçla önerilebilecek öncelikli türlerden birisi destek veya ağa ihtiyaç duymaması ve tomurcuk seyreltmesi gerektirmemesi özellikleri ile karanfile göre çok daha az işçilik ve bakım isteyen ve doğal varyeteleri ülkemizde "Manisa Lalesi" olarak da bilinen *Anemone coronaria* L.'dir. Taksonomik olarak ilk kez 1596'da tanımlanan bu tür, günümüzde en çok kesme çiçek olarak yetiştirilmektedir. Bu amaçla 400 yıldan fazla süredir kültürü yapılmış ve birçok çeşidi geliştirilmiştir. *A. coronaria*'nın açık alanda veya serada üretimini yapmak mümkündür. Bu üretimlerde tercih edilen ana üretim materyali kormdur. Kormları üretip satan ticari işletmelerde amaç; tohumdan tek sezonda, aynı yıl çiçek açabilme yeteneğindeki ticari boya sahip kormlar elde edebilmektir [3].

Bu çalışmanın amacı, Isparta Yöresinde kesme ve kuru çiçekçilikte daha önce hiç kullanılmamış olan *Acantholimon acerosum* (Willd.) Boiss. subsp. *acerosum* var. *acerosum*, *Origanum sipyleum* L., *Hypericum perforatum* L., *Fibigia clypeata* (L.) Medik. subsp. *clypeata* var. *eriocarpa*, *Minuartia gracilis* Mcneill, *Alyssum murale* Waldst. & Kit. subsp. *murale* var. *murale*, *Dactylis glomerata* L. subsp. *hispanica* (Roth) Nyman, *Alopecurus myosuroides* Hudson subsp. *myosuroides*, bitki taksonlarının kuru çiçekçilikte ve *Dianthus calocephalus* Boiss, *Iris pseudacorus* L. türlerinin kesme çiçekçilikte kullanılabilirliğini saptamaktır.

2. Materyal ve Metot

Araştırma materyalini 2014-2015 yılları arasında Davraz Dağı, Eğirdir, Isparta Sidre, Yukarı Gökdere Köyü, Gölcük Tabiat Parkı, Ayazmana üstü mevki, Darıdere mevki' den toplanmış olan *A. acerosum* subsp. *acerosum* var. *acerosum*, *O. sipyleum*, *H. perforatum*, *F. clypeata* subsp. *clypeata* var. *eriocarpa*, *M. gracilis*, *D. calocephalus*, *A. murale* subsp. *murale* var. *murale*, *D. glomerata* subsp. *hispanica*, *A. myosuroides* subsp. *myosuroides*, *I. pseudacorus* örnekleri oluşturmaktadır (Tablo 1, Şekil 1).

Tablo 1. Kesme ve Kuru çiçekçilikte kullanılabilir bitki taksonlarına ait lokasyon verileri

Örnek Alan No	Türün adı	Mevkii	Yükselti (m)	Eğim (%)
1	<i>A. acerosum</i> subsp. <i>acerosum</i> var. <i>acerosum</i>	Davraz Dağı	1150	45
2	<i>O. sipyleum</i>	Eğirdir	960	35
3	<i>H. perforatum</i>	Isparta Sidre	1425	20
4	<i>F. clypeata</i> subsp. <i>clypeata</i> var. <i>eriocarpa</i>	Y.Gökdere Köyü	1360	40
5	<i>M. gracilis</i>	Gölcük Tabiat Parkı	1426	30
6	<i>D. glomera</i> subsp. <i>hispanica</i>	Ayazmana Üstü	1060	35
7	<i>A. murale</i> subsp. <i>murale</i> var. <i>murale</i>	Daridere Mevki	1110	40
8	<i>A. myosuroides</i> subsp. <i>myosuroides</i>	Daridere Mevki	1090	30
9	<i>D. calocephalus</i>	Gölcük Tabiat Parkı	1430	10
10	<i>I. pseudacorus</i>	Eğirdir Yukarı Gökdere	960	5

Isparta Yöresinde yayılış gösteren ve kesme ve kuru çiçekçilikte kullanılabilir doğal bitki taksonlarının yayılış yaptığı alanları belirlemek amacıyla arazi programı yapılmıştır. Araştırma alanlarında öncelikle keşif gezileri gerçekleştirilmiş ve bitki örnekleri türlerin çiçekli dönemlerinde toplanmıştır. Keşif gezileri yapılmadan önce yörede yapılmış çalışmalardan faydalanılmıştır [4, 5, 6, 7, 8, 9]. Arazi çalışmalarında örnek toplanırken her bir türe ait yayılış gösterdiği mevkisi, eğimi, çiçek rengi, çiçek sayısı gibi özellikleri not edilmiştir. Bitki örneklerinden yeterli ölçüde materyal toplanıp Süleyman Demirel Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Botaniği laboratuvarına getirilmiştir. Laboratuvarda toplanan örneklerin bitki boyları, çiçek sayısı, yapraklanma ve çiçeklenme başlangıcına ait 50' şer adet ölçümleri yapılmış ve kaydedilmiştir.

Şekil 1. Araştırma alanı

3. Bulgular

Çalışma sonucunda 8 adet kuru ve 2 adet kesme çiçekçilikte kullanılabilir bitki taksonu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu taksonlara ait ölçümler Tablo 2'de, fotoğrafları ise Şekil 2-4'de verilmiştir.

Yapılan ölçümlerde *A. acerosum* subsp. *acerosum* var. *acerosum*'un bitki boyu 27,40 cm, çiçek sayısı 17, çiçeklenme başlangıcı 12,60 cm, yapraklanma başlangıcı 14,90 cm olarak tespit edilmiştir.

O. sipyleum'un bitki boyu 72,30 cm, çiçek sayısı 16, çiçeklenme başlangıcı 14,10 cm, yapraklanma başlangıcı 57,70 cm olarak belirlenmiştir.

H. perforatum'un bitki boyu 68,72 cm, çiçek sayısı 8, çiçeklenme başlangıcı 52,30 cm, yapraklanma başlangıcı 16,50 cm olarak tespit edilmiştir.

F. clypeata subsp. *clypeata* var. *eriocarpa*'nın bitki boyu 48,50 cm, çiçek sayısı 3, çiçeklenme başlangıcı 15,60 cm, yapraklanma başlangıcı 42,10 cm olarak belirlenmiştir.

M. gracilis'in, bitki boyu 11 cm, çiçek sayısı 4, çiçeklenme başlangıcı 0,70 cm, yapraklanma başlangıcı 0,40 cm olarak tespit edilmiştir.

D. calocephalus'un, bitki boyu 77 cm, çiçek sayısı 18, çiçeklenme başlangıcı 74,60 cm, yapraklanma başlangıcı 2,20 cm olarak belirlenmiştir.

A. murale subsp. *murale* var. *murale* bitki boyu 55,40 cm, çiçek sayısı 13, çiçeklenme başlangıcı 42,30 cm, yapraklanma başlangıcı 13 cm olarak tespit edilmiştir.

D. glomerata subsp. *hispanica*'nın bitki boyu 75,70 cm, çiçek sayısı 2, çiçeklenme başlangıcı 63,20 cm, yapraklanma başlangıcı 12,60 cm olarak belirlenmiştir.

A. myosuroides subsp. *myosuroides*'in bitki boyu 51,70 cm, çiçeklenme başlangıcı 44 cm, yapraklanma başlangıcı 7,90 cm olarak tespit edilmiştir.

I. pseudacorus'un bitki boyu 97,50 cm, çiçek sayısı 4, çiçeklenme başlangıcı 141,90 cm, yapraklanma başlangıcı 7,90 cm olarak belirlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bu veriler söz konusu bitki taksonlarının kesme ve kuru çiçekçilikte kullanılmasına uygun olduğunu göstermiştir.

Tablo 2. Kesme ve kuru çiçekçilikte kullanılan bazı doğal bitki türlerinin morfolojik özelliklerine ait bulgular

	Çiçeklenme Başlangıcı (cm)			Yapraklanma Başlangıcı (cm)			Bitki Boyu (cm)			Çiçek Sayısı			Çiçeklenme Süresi		Çiçek Rengi
	Min.	Maks.	Ort.	Min.	Maks.	Ort.	Min.	Maks.	Ort.	Min.	Maks.	Ort.	İlk Ç.Z.	Son Ç.Z.	
<i>A. acerosum</i> subsp. <i>acerosum</i> var. <i>acerosum</i>	7	15	12,60	12	17	14,90	24	31	27,40	11	20	17	Haziran	Ağustos	Beyaz
<i>Origanum sipyleum</i>	1	29	14,10	42	74	57,70	60	94	72,30	10	21	16	Haziran	Ağustos	Mor
<i>Hypericum perforatum</i>	31	78	52,30	8	39	16,50	51	87	68,70	1	15	8	Nisan	Ağustos	Turuncu
<i>F. clypeata</i> subsp. <i>clypeata</i> var. <i>eriocarpa</i>	11	44	15,60	19	48	42,10	35	61	48,50	1	5	3	Nisan	Mayıs	Turuncu
<i>Minuartia gracilis</i>	0,50	10,50	0,70	0,50	1,30	0,40	10	13	11	4	5	4	Nisan	Haziran	Sarı
<i>Iris pseudacorus</i>	69	160	141,90	5	9	7,90	83	163	97,50	2	3	4	Nisan	Mayıs	Sarı
<i>Dianthus calocephalus</i>	59	97	74,60	2	3	2,20	59	99	77	11	28	18	Mayıs	Eylül	Pembe
<i>Dactylis glomerata</i> subsp. <i>hispanica</i>	45	77	63,20	7	19	12,60	63	89	75,70	1	3	2	Nisan	Mayıs	Sarı
<i>A. murale</i> subsp. <i>murale</i> var. <i>murale</i> ,	13	54	42,30	6	29	13,20	27	78	55,40	9	19	13	Nisan	Temmuz	Beyaz
<i>A. myosuroides</i> subsp. <i>myosuroides</i>	38	54	43,80	5	11	7,90	39	62	51,70	38	54	44	Mart	Ağustos	Beyaz

Şekil 2. A: *Acanthoimon acerosum* subsp. *acerosum* var. *acerosum* B: *Hypericum perforatum* C: *Origanum sipyleum* D: *Fibigia clypeata* subsp. *clypeata* var. *eriocarpa*

Şekil 3. E: *Minuartia gracilis* F: *Alopecurus myosuroides* subsp. *myosuroides* G: *Dactylis glomerata* subsp. *hispanica*, H: *Alyssum murale* subsp. *murale* var. *murale*

Şekil 4. I: *Iris pseudacorus* İ: *Dianthus calocephalus*

4. Tartışma ve Sonuç

Isparta yöresinde yapılan bu çalışma *A. acerosum* subsp. *acerosum* var. *acerosum*, *O. sipyleum*, *H. perforatum*, *F. clypeata* subsp. *clypeata* var. *eriocarpa*, *M. gracilis*, *D. calocephalus*, *A. murale* subsp. *murale* var. *murale*, *D. glomerata* subsp. *hispanica*, *A. myosuroides* subsp. *myosuroides* ve *I. pseudacorus* türleriyle ilgili kesme ve kuru çiçekçilikteki kullanım olanakları üzerine yapılan ilk çalışma olması bakımından önem taşımaktadır. Türlerin bitki boyu, çiçek sayısı, yapraklanma ve çiçeklenme başlangıcı ölçümleri yapılmıştır.

Kara vd. yapmış olduğu çalışmada, *D. glomerata* subsp. *hispanica*'nın bitki boyu minimum 49,10 cm, maksimum 95 cm, ortalama 75,30 cm olduğu ve çiçek boyunun, minimum 0,30 cm, maksimum 0,80 cm, ortalama 0,45 cm olarak bulmuşlardır. Çalışmamızda bitki boyu minimum 63 cm, maksimum 89 cm, ortalama 75,7 cm ve çiçek boyu minimum 7 cm maksimum 19 cm ve ortalama 12,60 cm olarak bulunmuştur. Bu değerlere göre Kara vd. çalışması ile bitki boyu örtüşmektedir fakat çiçek boyu farklılık göstermektedir [10].

Kostak vd. yapmış olduğu çalışmada, *D. calocephalus*'un çiçeklenme süresinin nisan-haziran ayları arasında ve çiçek renginin genellikle pembe renkli olduğunu belirlemişlerdir. Çalışmamızda çiçeklenme süresini Mayıs-eylül ayları ve çiçek rengi

pembe tespit edilmiştir. Kostak vd. yapmış olduğu çalışma ile benzerlik göstermektedir [11].

Bayram vd. yapmış olduğu çalışmada *H. perforatum*' un bitki boyu 45,40-59,40 cm arasında olduğunu tespit etmişlerdir [12]. Kaçar vd. yapmış olduğu çalışmada *H. perforatum*' un bitki boyu ise 54 cm olduğunu belirlemişlerdir. Çalışmamızda ise bitki boyu minimum 51 cm, maksimum 87 cm, ortalama 68,70 cm tespit edilmiştir. Bu çalışmalar bitki boyları bakımından çalışmamızla farklılık göstermektedir [13].

Kıtıkı vd. yapmış olduğu çalışmada *O. sipyleum*'un bitki boyu minimum 37 cm, maksimum 76 cm olduğunu belirlemişlerdir. Çalışmamızla ise bitki boyu minimum 60 cm, maksimum 94 cm'dir. Bitki boyları bakımından çalışmamızla farklılık göstermektedir [14].

Davis yapmış olduğu çalışmada *M. gracilis*'in bitki boyu 5 cm ile 15 cm arasında olduğunu belirlemiştir. Çalışmamızda ise bitki boyu minimum 10 cm, maksimum 13 cm olarak tespit edilmiştir [15]. Yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Davis yapmış olduğu çalışmada *I. pseudacorus*'un bitki boyu 70 cm ile 150 cm arasında olduğunu gözlemlemiştir. Çalışmamızda ise bitki boyu minimum 83 cm, maksimum 163 cm olarak tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışma ile örtüşmektedir [16].

Davis yapmış olduğu çalışmada *A. acerosum* subsp. *acerosum* var. *acerosum*'un çiçek sayısı 5 ile 15 adet arasında olduğunu belirtmiştir [17]. Yapmış olduğumuz çalışmada ise çiçek sayısı minimum 11, maksimum 20 adettir. Davis yapmış olduğu çalışmada *A. myosuroides* subsp. *myosuroides*' in bitki boyu 10 cm ile 100 cm arasında olduğunu tespit etmiştir. Çalışmamızda ise bitki boyu minimum 39 cm, maksimum 62 cm ve ortalama 51,7 cm olarak tespit edilmiştir [18]. Davis'in sonuçları ile çalışma sonuçlarımız örtüşmektedir.

Türkiye'de kesme çiçek üretimi ve ihracatı henüz gelişme aşamasındadır. Özellikle Antalya ili Türkiye kesme çiçek ihracatının önemli bir bölümünü gerçekleştirmektedir. Karanfil en fazla ihraç edilen kesme çiçek türüdür. Son yıllarda kuzey ülkeleri ile birlikte pazar genişlemeye başlamıştır. Türkiye'de doğrudan kesme çiçek üretiminin geliştirilmesine yönelik bir destekleme programı uygulanmamaktadır.

Türkiye'de ticari anlamda kesme çiçek üretimi, 1940'lı yıllarda İstanbul ve çevresinde başlamış, daha sonra Yalova önemli bir üretim merkezi konumuna gelmiştir. 1985 yılından itibaren Antalya'dan yapılmaya başlayan kesme çiçek ihracatı, çiçek üretim alanlarını bu bölgede hızla artırmıştır. İhracata yönelik üretimin dolaylı yollarla teşvik edilmesi ve bitki materyali ithaline getirilen kolaylıklar, kesme çiçek üretim alanı ve miktarında

önemli artışların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kesme çiçek üretimi Türkiye toplam süs bitkileri üretiminin yüzde 48'ini oluşturmaktadır.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler *A. acerosum* subsp. *acerosum*, *O. sipyleum*, *H. perforatum*, *F. clypeata* subsp. *clypeata* var. *eriocarpa*, *M. gracilis*, *A. murale* subsp. *murale* var. *murale*, *D. glomerata* L. subsp. *hispanica*, *A. myosuroides* subsp. *myosuroides* türleri kuru çiçekçilik ve *Dianthus calocephalus*, *I. pseudacorus* türleri de kesme çiçekçilik için uygun olduğunu göstermiştir. Isparta ve Antalya'nın iklimsel özelliklerinin uygun olması nedeniyle kesme ve kuru çiçekçilik için önemli iki ilimizdir. Üretim aşamasında yazın hava şartları Antalya'da oldukça sıcak olduğu için Isparta'ya kaymaktadır.

Çalışmamızda tespit edilen bu doğal bitki türleri özellikle Isparta ve Antalya'da kültüre alınıp kullanılabilir. Sonuç olarak, Isparta Yöresinde kesme ve kuru çiçekçilik için tespit ettiğimiz bu türlerin kültüre alınması ile ilgili çalışmalara bir altyapı oluşturması bakımından son derece önemlidir.

Teşekkür

Çalışmamıza maddi olarak destekleyen Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi Başkanlığı'na teşekkür ederiz (Proje No:4102-YL1-14).

Kaynakça

- [1] Kazaz, S., Baydar, H., Erbaş H., Örucü, Ö., K. 2008. Soğukta Muhafaza ve Kurutmanın Yağ Güllü Çiçeklerinin Uçucu Yağ İçeriği ve Bileşimine Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 3(1), 42-48.
- [2] Serhat Kalkınma Ajansı. 2011. Iğdır Ovası'nda Yeni Bir Fırsat Kesme Çiçekçilik Raporu. <http://www.serka.gov.tr/store/file/common/5c7c6690c86e447f48209103e9ccc5d0.pdf>. (Erişim Tarihi: 03.06.2015).
- [3] Arı, E., Akın, H. 2010. Türkiye Kesme Çiçek Sektörü İçin Alternatif Bir Tür *Anemone coronaria*, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 23(2), 79-86.
- [4] Fakir, H., Dutkuner, İ. 1999. Isparta Gölcük Tabiat Parkı Florası Üzerine Araştırmalar. 1st International Symposium on Protection of Natural Environment & Erhami Karaçam (*Pinus nigra* Arnold. subsp. *pallasiana* (Lamb.) Holmboe var. *pyramidata* (Acat.) Yaltırık), 23-25 Eylül, Kütahya, 77-87s.

- [5] Fakir, H. 2006. Flora of Bozburun Mountain and its environs (Antalya / Turkey), Turkish Journal of Botany, 30(3), 149-169.
- [6] Özçelik, H., Öztürk, Ş. 1999. Contributions to the Flora of Aksu, (Isparta). Bio-Science Research Bulletin, 15(2), 125-140.
- [7] Özçelik, H. 2000. Studies on Protections of Endemic and Rare Plants of Lakes Region. Bulletin of Pure and Applied Sciences, 19B(2), 93-116.
- [8] Özçelik, H., Karaca, S., Şan, H. M. 2001. Davras Dağı (Isparta) Florası, Eğirdir Sempozyumu (Tarihi-Kültürel ve Ekonomik Yönleri ile Eğirdir), 31 Ağustos-1 Eylül 2001, Isparta, 665-680.
- [9] Özçelik, H., Korkmaz, M. 2002. Contributions to the Flora of Sütçüler-Isparta (Turkey), Bio-Science Research Bulletin, 21(1), 1-18.
- [10] Kara, A., Çakal, Ş., Aygün C. 2009. Doğu Anadolu'da Doğal Yayılış Gösteren Domuz Ayrığı (*Dactylis glomerata* L.) Hatlarının Karakterizasyonu. Biological Diversity and Conservation, 2(2), 57-64.
- [11] Kostak, S., Tan, A. 1999. Ege ve Batı Akdeniz Bölgelerinde Yayılış Gösteren Bazı Karanfil Türlerinin (*Dianthus* spp.) Morfolojisi. Journal of Aegean Agricultural Research Institute, 9(1), 1-19.
- [12] Bayram, E., Nia, R. 2005. Geliştirilmiş Sarı Kantoron (*Hypericum perforatum* L.) Klonlarının Bazı Agronomik ve Teknolojik Özellikleri, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 42(2), 11-22.
- [13] Kaçar, O., Azkan, N. 2004. Sarı Kantoron'da (*Hypericum perforatum* L.) Hiperisin ve Üst Drog Herba Verimi ile Bazı Morfolojik ve Agronomik Özellikler Arasındaki İlişkiler, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 18(2), 109-122.)
- [14] Kıtık, A., Kesercioğlu, T., Tan, A., Nakiboğlu, M., Otan, H., Sarı, A., O. 1997. Ege ve Batı Akdeniz Bölgelerinde Yayılış Gösteren Bazı *Origanum* L. Türlerinde Biyosistemik Araştırmalar. Journal of Aegean Agricultural Research Institute, 7(2), 26-40.
- [15] Davis, P. H. 1967. Flora of Turkey and The East Aegean Islands, At the University Press, Volume:2, Edinburg, 581s.

- [16] Davis, P. H. 1982a. Flora of Turkey and The East Aegean Islands, At the University Press, Volume:8, Edinburg, 632s.
- [17] Davis, P. H. 1982b. Flora of Turkey and The East Aegean Islands, At the University Press, Volume:7, Edinburg, 947s.
- [18] Davis, P. H. 1985. Flora of Turkey and The East Aegean Islands, At the University Press, Volume:9, Edinburg, 724s.

Semboller

m	Metre
cm	Santimetre
%	Yüzde